

**หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปลูกและการเก็บเกี่ยวที่ดี
ของพืชกัญชาทางการแพทย์ในประเทศไทย
(Thailand guidelines on Good agricultural and collection practices (GACP)
For medical plants)**

หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปลูกและการเก็บเกี่ยวที่ดีของพืชกัญชาทางการแพทย์ในประเทศไทย

๑. ขอบข่าย

หลักเกณฑ์และข้อกำหนดสำหรับการตรวจประเมินและให้การรับรองตามมาตรฐานการปลูกและการเก็บเกี่ยวที่ดีของพืชกัญชาทางการแพทย์ในประเทศไทย

๒. ข้อกำหนด

ข้อกำหนดที่ระบุในมาตรฐานการปลูกและการเก็บเกี่ยวที่ดีของพืชกัญชาทางการแพทย์ในประเทศไทย จัดเป็น “ข้อกำหนดหลัก (major requirement)” ที่ต้องปฏิบัติ หากบกพร่องจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพ ความปลอดภัยของวัตถุดิบกัญชาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์

๓. เกณฑ์การตัดสิน

การปฏิบัติของผู้การรับรองต้องสอดคล้องกับข้อกำหนดตามมาตรฐานการปลูกและการเก็บเกี่ยวที่ดีของพืชกัญชาทางการแพทย์ในประเทศไทย

ตารางที่ ๑ ระดับข้อกำหนด

ข้อกำหนด	หมายเหตุ
๑. การประกันคุณภาพ (Quality assurance)	
๑.๑ มีมาตรการการควบคุมการผลิตทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้ผลผลิตมีคุณภาพและปลอดภัย เป็นไปตามข้อกำหนดของลูกค้า	
๒. สุขลักษณะส่วนบุคคล (Personal Hygiene)	
๒.๑ ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพืชกัญชา ปัจจัยการผลิต การปลูก การเก็บเกี่ยว การแปรรูป และการเก็บรักษาวัตถุดิบสมุนไพรกัญชา	
๒.๒ ผู้ปฏิบัติงานหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปควรมีความรู้เพียงพอในการปฏิบัติงานเพื่อหลีกเลี่ยงวัตถุดิบสมุนไพรกัญชาเสื่อมคุณภาพ	
๒.๓ ผู้ปฏิบัติงานต้องแต่งกายให้เหมาะสมกับสถานที่ปฏิบัติงาน ไม่สวมเครื่องประดับ นาฬิกา หรืออื่นๆ ในขณะที่ปฏิบัติงาน และรักษาสุขลักษณะส่วนบุคคล	
๒.๔ ผู้ปฏิบัติงานต้องล้างมือทุกครั้ง เมื่อเริ่มปฏิบัติงาน ภายหลังจากเข้าห้องน้ำ หรือ สัมผัสสิ่งที่เป็นอันตรายต่างๆ	
๒.๕ ไม่อนุญาตให้ผู้ปฏิบัติงานสูบบุหรี่ รับประทานอาหาร ในพื้นที่ปฏิบัติงาน และไม่กระทำการใด ๆ ที่ส่งผลต่อการปนเปื้อนและสูญเสียคุณภาพของวัตถุดิบสมุนไพรกัญชา	
๒.๖ ผู้ปฏิบัติงานควรได้รับการดูแลด้านสวัสดิภาพและจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และได้รับการตรวจสอบสุขภาพประจำปี	
๒.๗ ผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายแรงงาน	
๒.๘ ผู้ปฏิบัติงานต้องมีเครื่องป้องกันอย่างเพียงพอ เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดจากการสัมผัสสิ่งสกปรกที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง หรืออาการแพ้ในกระบวนการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรกัญชา	
๒.๙ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้สารอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ ปุ๋ย ต้องได้รับการฝึกอบรม และมีการสวมใส่ชุดป้องกันอย่างเหมาะสม	
๒.๑๐ ไม่อนุญาตให้ผู้ปฏิบัติงานที่ป่วย และสงสัยว่ามีอาการเจ็บป่วยปฏิบัติงาน	
๒.๑๑ ผู้ปฏิบัติงานที่มีแผล รอยโรคผิวหนังทุกชนิดควรให้พักงาน หรือ สวมใส่เครื่องป้องกันให้มิดชิดเพื่อป้องกันการปนเปื้อนในผลผลิตหรือวัตถุดิบสมุนไพรกัญชา	
๒.๑๒ บุคคลภายนอกที่เข้าไปในพื้นที่ผลิตพืชกัญชาต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และกฎระเบียบด้านสุขอนามัยของผู้ผลิต	
๓. บันทึกเอกสาร (Document)	
๓.๑ มีคู่มือการปฏิบัติงาน (Standard operating procedure: SOP) ทุกขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การเก็บเกี่ยว และแปรรูปเบื้องต้นเพื่อรักษาคุณภาพของวัตถุดิบสมุนไพรกัญชา	
๓.๒ มีการบันทึกประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลัง การแพร่ระบาดของศัตรูพืช อย่างน้อย ๒ ปี	

ข้อกำหนด	หมายเหตุ
๓.๓ มีการบันทึกกิจกรรมทุกขั้นตอนการผลิต โดยระบุ กิจกรรมที่ดำเนินการ วันที่ และชื่อผู้ปฏิบัติงาน ทุกครั้ง ตามคู่มือการปฏิบัติงาน	
๓.๔ มีการบันทึกรายการปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และรายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิต	
๓.๕ ต้องมีการบันทึกสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพ และความปลอดภัยของวัตถุดิบสมุนไพรกัญชา	
๓.๖ มีการบันทึกข้อมูลการใช้สารอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ ในแปลงปลูกทุกครั้งที่ใช้โดยระบุชนิด วัตถุประสงค์การใช้ วันที่ใช้ อัตราและวิธีการใช้ และชื่อผู้ปฏิบัติงาน	
๓.๗ วัตถุดิบสมุนไพรกัญชาที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษา ขนย้าย และบรรจุเพื่อจำหน่ายให้ระบุรุ่นของผลผลิต และติตรหัส หรือเครื่องหมายแสดงแหล่งผลิต และวันที่เก็บเกี่ยว เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับไปยังแหล่งที่มาได้	
๓.๘ จัดเก็บเอกสารที่จัดทำขึ้นระหว่างผู้ผลิต ผู้แปรรูป ผู้รับซื้อ และผู้จำหน่ายทุกฉบับ	
๓.๙ เก็บบันทึกผลการตรวจประเมินทั้งภายในและภายนอก รวมถึงข้อร้องเรียนจากลูกค้าทุกฉบับ	
๓.๑๐ ทบทวนการปฏิบัติงาน บันทึกข้อมูล และข้อร้องเรียนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อให้มั่นใจในกระบวนการผลิตและปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวมถึงเก็บบันทึกข้อมูลการทบทวนและแก้ไขไว้เป็นหลักฐาน	
๓.๑๑ เก็บบันทึกข้อมูล ข้อร้องเรียนและที่แก้ไขไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย ๒ ปี	
๔. อุปกรณ์ (Equipment)	
๔.๑ อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ และวัสดุที่สัมผัสกับพืชกัญชาโดยตรง ต้องสะอาดและไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน	
๔.๒ เครื่องมือและอุปกรณ์ทุกชนิดที่ใช้ในกระบวนการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรกัญชาต้องมีความต้านทานต่อการกัดกร่อน ทำความสะอาดได้ง่าย และไม่ทำจากวัสดุที่ก่อให้เกิดความเป็นพิษ ที่ทำให้กลิ่น รส และคุณสมบัติสำคัญอื่น ๆ ของวัตถุดิบสมุนไพรกัญชาเปลี่ยนไป	
๔.๓ เครื่องมือและอุปกรณ์ทุกชนิดควรได้รับการออกแบบและสร้างเพื่อป้องกันอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน สามารถป้องกันการปนเปื้อนสู่พืชกัญชา ง่ายต่อการทำความสะอาด และการตรวจสอบ	
๔.๔ ตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรที่ต้องอาศัยความเที่ยงตรงในการปฏิบัติงานหากพบว่ามีคุณภาพคลาดเคลื่อน ต้องปรับปรุงซ่อมแซมหรือเปลี่ยนใหม่ให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานเมื่อนำมาใช้งาน อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง	
๔.๕ ภาชนะบรรจุของเสียต้องมีการป้องกันการรั่วซึม สามารถทำความสะอาดได้ง่าย และปิดฝาได้สนิท	
๔.๖ ถังขยะที่ใช้กำจัดของเสียต้องมีป้ายกำกับบ่งชี้ และไม่นำมาใช้ในกระบวนการผลิต โดยมีการกำจัดของเสียทุกวัน	

ข้อกำหนด	หมายเหตุ
๕. พื้นที่ปลูก (Site)	
๕.๑ พื้นที่ปลูกและวัสดุปลูกพืชกัญชา ต้องไม่มีการปนเปื้อนโลหะหนัก สารเคมีตกค้าง จุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดโรค สิ่งปลอมปนอื่น ๆ ที่มีผลต่อความปลอดภัยของวัตถุดิบสมุนไพร กัญชา	
๕.๒ เก็บตัวอย่างดินและวัสดุปลูกพืชกัญชา เพื่อวิเคราะห์สารพิษตกค้าง โลหะหนัก ก่อนปลูกพืชอย่างน้อย ๑ ครั้ง	
๖. น้ำ	
๖.๑ เก็บตัวอย่างน้ำก่อนปลูกพืชกัญชา เพื่อวิเคราะห์สารพิษตกค้าง โลหะหนัก ก่อนปลูก อย่างน้อย ๑ ครั้ง	
๖.๒ มีวิธีการให้น้ำที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และความต้องการของพืชกัญชา	
๖.๓ ไม่อนุญาตให้ใช้น้ำเสียที่ผ่านการบำบัดมาใช้ในการกระบวนการผลิตพืชกัญชา	
๗. ปุ๋ย (Fertilizer)	
๗.๑ ใช้ปุ๋ยที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย	
๗.๒ การใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมตามความต้องการของพืชกัญชา และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม	
๗.๓ มีการจัดการที่ดีในการใช้ปุ๋ย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนทั้งในด้านจุลินทรีย์ที่ไม่ ก่อให้เกิดโรค เคมี และกายภาพสู่ผลิตภัณฑ์ในระดับที่จะทำให้ไม่ปลอดภัยต่อการบริโภคและ คุณภาพของวัตถุดิบสมุนไพรกัญชา	
๗.๔ ไม่ใช้สิ่งขับถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ย	
๗.๕ หากเกษตรกรผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้ในฟาร์ม ปุ๋ยอินทรีย์ต้องผ่านกระบวนการหมักหรือ ย่อยสลายโดยสมบูรณ์ และบันทึกแหล่งที่มาของวัตถุดิบ วิธีการผลิต	
๗.๖ พื้นที่เก็บรักษา ผสม และขนย้ายปุ๋ย หรือพื้นที่สำหรับหมักปุ๋ยอินทรีย์แยกเป็นสัดส่วน และอยู่ในบริเวณที่ไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสู่พื้นที่ปลูกพืชกัญชาและแหล่งน้ำ	
๘. เมล็ดพันธุ์และส่วนขยายพันธุ์ (Seed and propagation material)	
๘.๑ เมล็ดพันธุ์และส่วนขยายพันธุ์กัญชา มีคุณภาพ ปราศจากศัตรูพืช และตรงตามสาย พันธุ์ที่ระบุ	
๘.๒ สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์และส่วนขยายพันธุ์กัญชาได้	
๘.๓ มีมาตรการควบคุมการปลอมปนของพืชกัญชาต่างชนิดและต่างสายพันธุ์ใน กระบวนการผลิต	
๙. การเพาะปลูก (Cultivation)	
๙.๑ มีมาตรการควบคุมการผลิตในแต่ละขั้นตอนที่ไม่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของ คุณภาพผลิตผล สิ่งแวดล้อม สุขภาพและความปลอดภัยของผู้ผลิต ผู้บริโภค และชุมชน	
๙.๒ การผลิตพืชกัญชาใช้หลักเกษตรเชิงอนุรักษ์ โดยเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ต่อชุมชนและ สังคมในพื้นที่ใกล้เคียง	

ข้อกำหนด	หมายเหตุ
๙.๓ ใช้ระบบการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrate Pest Management ; IPM) ที่เหมาะสม และไม่ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	
๙.๔ การใช้สารอินทรีย์หรือสารส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช ที่มีประโยชน์ ควรใช้ใน ระดับที่เหมาะสมและเกิดผลกระทบต่อพืชกัญชาน้อยที่สุด	
๙.๕ อนุญาตให้ใช้เฉพาะ สารอินทรีย์หรือสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช โดยให้เป็นไปตามกฎหมาย	
๙.๖ ห้ามใช้หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายทางการเกษตร ที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ครอบครองตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับแก้ไข เพิ่มเติม ยกเว้นสารอินทรีย์หรือสารชีวภัณฑ์	
๙.๗ เลือกลงใช้เครื่องพ่นสารเคมีและอุปกรณ์ รวมทั้งวิธีการพ่นสารเคมีที่ถูกต้องโดย ตรวจสอบเครื่องพ่นสารเคมีให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	
๙.๘ ทำความสะอาดเครื่องพ่นสารเคมีและอุปกรณ์ภายหลังการใช้ทุกครั้ง และกำจัดน้ำล้าง ด้วยวิธีที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม	
๙.๙ การจัดเก็บสารอินทรีย์หรือสารชีวภัณฑ์ชนิดต่างๆ เป็นสัดส่วนในสถานที่เก็บเฉพาะ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารแต่ละชนิด และสามารถควบคุมการหยิบใช้ได้ ไม่ทำให้เกิด การปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์ และไม่เกิดอันตรายต่อบุคคล	
๑๐. การเก็บเกี่ยว (Harvesting)	
๑๐.๑ ส่วนต่างๆของพืชกัญชาควรมีระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม เพื่อให้วัตถุดิบสมุนไพร กัญชามีคุณภาพดีที่สุด	
๑๐.๒ การเก็บเกี่ยวต้องเก็บเกี่ยวในช่วงที่มีสภาพอากาศที่เหมาะสม หลีกเลี่ยงการเก็บช่วง ที่มีน้ำค้าง ฝนตก หรือ ความชื้นสูง	
๑๐.๓ ส่วนของวัตถุดิบสมุนไพรกัญชาที่ไม่มีคุณภาพ ให้ทำการตรวจสอบและกำจัดทิ้งทั้ง ระหว่างการเก็บเกี่ยว หลังเก็บเกี่ยว เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อราและสูญเสียคุณภาพของ วัตถุดิบกัญชา	
๑๐.๔ ในขั้นตอนการเก็บเกี่ยวต้องไม่มีการปลอมปนจากสิ่งเจือปน วัชพืช และพืชที่เป็นพิษ มากับวัตถุดิบสมุนไพรกัญชา	
๑๐.๕ มีการป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายสู่ผลิตภัณฑ์เก็บรวบรวมใน แปลง และไม่วางผลิตภัณฑ์เก็บเกี่ยวแล้วสัมผัสกับพื้นดินโดยตรง	
๑๐.๖ วัตถุดิบกัญชาไม่ซ้อนทับกัน และหลีกเลี่ยงการทำให้เกิดความเสียหายของ วัตถุดิบสมุนไพรกัญชาหลังการเก็บเกี่ยว	
๑๐.๗ ต้องรักษาความสะอาดของอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อลดความเสียหายและการปนเปื้อน และรักษาคุณภาพของวัตถุดิบสมุนไพรกัญชา	
๑๐.๘ ในการเก็บเกี่ยวผู้ปฏิบัติงาน ต้องรักษาความสะอาดและมีความพร้อมในการ ปฏิบัติงานเพื่อลดความเสียหายและการปนเปื้อนและรักษาคุณภาพของวัตถุดิบสมุนไพร กัญชา	

ข้อกำหนด	หมายเหตุ
๑๐.๙ ภาชนะบรรจุวัตถุดิบกัญชาต้องสะอาด ปราศจากสิ่งเจือปนอื่น และเศษวัตถุดิบสมุนไพรกัญชาจากการเก็บครั้งก่อน	
๑๐.๑๐ ผลผลิตกัญชาที่เก็บเกี่ยวต้องมีมาตรการป้องกันการปนเปื้อนจากสัตว์และสัตว์พาหะ	
๑๐.๑๑ ขนส่งผลิตภัณฑ์ที่เก็บเกี่ยวแล้ว ด้วยความระมัดระวัง ไปยังจุดรวบรวมสินค้าทันที และในการขนย้ายมีมาตรการป้องกันไม่ให้วัตถุดิบสมุนไพรกัญชามีความชื้นเพิ่มขึ้นระหว่างการขนย้าย	
๑๐.๑๒ ในการขนย้ายมีมาตรการป้องกันไม่ให้วัตถุดิบสมุนไพรกัญชาเกิดการปลอมปนเพิ่มขึ้นและปนเปื้อนจากโลหะหนัก สารเคมีตกค้าง จุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดโรค สิ่งปลอมปนอื่น ๆ ที่มีผลต่อความปลอดภัยของวัตถุดิบกัญชาระหว่างการขนย้าย	
๑๑. กระบวนการแปรรูปเบื้องต้น (Primary process)	
๑๑.๑ วัตถุดิบสมุนไพรกัญชาสดภายหลังการเก็บเกี่ยว เมื่อขนย้ายมาถึงสถานที่แปรรูปต้องรีบย้ายภาชนะป้องกันแสงและความชื้นโดยจัดเก็บในสถานที่ที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้วัตถุดิบสมุนไพรกัญชาเสื่อมคุณภาพจากอุณหภูมิสูงและป้องกันการเกิดเชื้อจุลินทรีย์	
๑๑.๒ กรณีแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรกัญชาสดเป็นกัญชาแห้ง ภายหลังการเก็บเกี่ยว เมื่อขนย้ายมาถึงสถานที่แปรรูปควรรีบทำให้แห้ง ในสถานที่ที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้วัตถุดิบกัญชาแห้งเสื่อมคุณภาพจากอุณหภูมิสูงและป้องกันการเกิดเชื้อจุลินทรีย์	
๑๑.๓ การเก็บรักษาวัตถุดิบสมุนไพรกัญชาที่แปรรูปแล้ว ควรเก็บในสถานที่ที่มีการควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น ที่เหมาะสมเพื่อลดความเสียหาย	
๑๑.๔ มีมาตรการลดความชื้นวัตถุดิบสมุนไพรกัญชา สามารถป้องกันการสูญเสียคุณภาพ และป้องกันการปนเปื้อนอย่างมีประสิทธิภาพ	
๑๑.๕ วัตถุดิบสมุนไพรกัญชาที่เก็บเกี่ยวมาจากแปลงต้องมีกระบวนการตรวจสอบการคัดแยก	
๑๑.๖ ในขั้นตอนการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้น วัตถุดิบสมุนไพรกัญชาได้รับการตรวจสอบและกำจัดวัตถุดิบที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน และกำจัดสิ่งปลอมปน สิ่งแปลกปลอม	
๑๑.๗ วัตถุดิบสมุนไพรกัญชาที่เก็บเกี่ยวมาจากแปลง ต้องทำความสะอาดส่วนต่างๆของสมุนไพรกัญชา ให้เหมาะสมกับกระบวนการผลิต	
๑๑.๘ มีมาตรการแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรกัญชาเบื้องต้นที่เหมาะสม และเป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานภายในประเทศ ภูมิภาคและคู่ค้า	
๑๑.๙ ทุกขั้นตอนในการแปรรูปเบื้องต้น ต้องมีมาตรการป้องกันการปนเปื้อน การเน่าเสีย ต้องไม่พบสัตว์พาหะ และสัตว์รบกวน	
๑๑.๑๐ การใช้วิธีการแปรรูปเฉพาะ ที่อาจมีผลต่อความปลอดภัยต้องแจ้งและระบุให้ทราบ เช่น วิธีการฉายรังสี เป็นต้น การปฏิบัติต้องกระทำด้วยเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในด้านนั้นๆ และต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของประเทศต้นทางและคู่ค้า	

ข้อกำหนด	หมายเหตุ
๑๒. สถานที่เก็บเกี่ยว (Building)	
๑๒.๑ สถานที่ตั้งอาคารแปรรูปเบื้องต้นต้องปราศจากกลิ่นเหม็น ควัน ไฟ ฝุ่น หรือ สิ่งปนเปื้อน และต้องไม่เป็นสถานที่ที่น้ำท่วมถึง	
๑๒.๒ อาคารสำหรับการแปรรูปเบื้องต้นต้องแข็งแรง ทำความสะอาดได้ง่าย สามารถป้องกันแสงแดด การปนเปื้อนจากภายนอก ป้องกันสัตว์พาหะ และสัตว์รบกวน ควบคุมอุณหภูมิและความชื้น และระบายอากาศได้ดี	
๑๒.๓ วัสดุที่นำมาใช้ทำอาคารต้องไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนข้ามกับวัตถุดิบสมุนไพรกัญชา	
๑๒.๔ โครงสร้างภายในและส่วนประกอบในบริเวณการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้น ต้องทำจากวัสดุทนทาน ง่ายต่อการบำรุงรักษา ทำความสะอาด และฆ่าเชื้อได้ง่าย สร้างจากวัสดุที่ไม่เป็นพิษและไม่ทำปฏิกิริยากับวัตถุดิบสมุนไพรกัญชา และไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนข้าม	
๑๒.๕ ให้แยกบริเวณที่มีระดับการควบคุมด้านสุขลักษณะที่แตกต่างกันออกจากกัน เพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้าม	
๑๒.๖ มีอุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นในการทำ ความสะอาด และฆ่าเชื้ออย่างเหมาะสม	
๑๒.๗ อ่างล้างมือ สถานที่เปลี่ยนเสื้อผ้าต้องมีเพียงพอ ออกแบบอย่างถูกสุขลักษณะ และมีอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นอย่างเพียงพอ	
๑๒.๘ น้ำที่นำมาใช้ต้องสะอาด มีการปรับคุณภาพน้ำที่เหมาะสมกับกระบวนการแปรรูปเบื้องต้น มีเพียงพอ อุปกรณ์เก็บและจ่ายน้ำต้องสามารถป้องกันการปนเปื้อนได้	
๑๒.๙ ระบบน้ำทิ้งในกระบวนการแปรรูปเบื้องต้นต้องมีประสิทธิภาพ ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันการปนเปื้อนกับน้ำที่ใช้ในแปลงปลูก	
๑๒.๑๐ แสงภายในสถานที่ปฏิบัติงานต้องมีความสว่างเพียงพอ เหมาะสม และหลอดไฟที่อยู่เหนือศีรษะ ต้องมีอุปกรณ์ป้องกัน เพื่อให้แน่ใจว่าหากเกิดการแตกหักเสียหาย จะไม่ปนเปื้อนกับวัตถุดิบสมุนไพรกัญชา	
๑๓. การบรรจุและการติดฉลาก (Packaging and labelling)	
๑๓.๑ วัตถุดิบสมุนไพรกัญชาที่ผ่านการแปรรูปเบื้องต้นแล้ว ควรมีการบรรจุหีบห่อที่เหมาะสมให้เร็วที่สุด เพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพจากแสง อุณหภูมิ ความชื้น และการปนเปื้อน	
๑๓.๒ มีมาตรการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพรกัญชาอย่างต่อเนื่องระหว่าง การแปรรูปจนถึงขั้นตอนการบรรจุหีบห่อ	
๑๓.๓ เครื่องมือ อุปกรณ์ และภาชนะบรรจุวัตถุดิบสมุนไพรกัญชาที่แปรรูปแล้วมีความเหมาะสม ไม่ชำรุด สะอาดและแห้ง โดยไม่ก่อให้เกิดปฏิกิริยาจนมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อคุณภาพวัตถุดิบ และสอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในคู่มือการปฏิบัติงาน (Standard Operation Procedures ; SOP)	
๑๓.๔ การนำภาชนะบรรจุที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ ต้องสะอาด ไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน และปลอมปน	

ข้อกำหนด	หมายเหตุ
๑๓.๕ ภาชนะบรรจุ ต้องเก็บรักษาในสถานที่สะอาด ห่าง ปราศจากสัตว์พาหะ สัตว์รบกวน และแหล่งที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนต่างๆ	
๑๓.๖ ฉลากที่ติดบนภาชนะบรรจุต้องชัดเจน ระบุชื่อวิทยาศาสตร์ ส่วนของพืช แหล่งต้นกำเนิด ชื่อผู้ผลิต หมายเลขรุ่นการผลิต วันที่เก็บเกี่ยว วันที่ผลิต ปริมาณ และข้อมูลอื่นๆ ที่ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคู่ค้า และประเทศคู่ค้า	
๑๔. การจัดเก็บและการขนย้าย (Storage and distribution)	
๑๔.๑ อุปกรณ์ขนย้ายวัตถุดิบสมุนไพรกัญชาที่บรรจุแล้ว ต้องสะอาดและสามารถป้องกันแสง อุณหภูมิ ความชื้น และการปนเปื้อนได้	
๑๔.๒ วัตถุดิบสมุนไพรกัญชาที่บรรจุแล้ว ต้องเก็บรักษาในสภาพแห้ง มีการระบายอากาศได้ดี	
๑๔.๓ ห้องเก็บรักษาวัตถุดิบสมุนไพรกัญชา ต้องสะอาดและมีมาตรการควบคุม แสง อุณหภูมิ ความชื้น และมีการป้องกันการปนเปื้อน	